

ОБМЕЖЕННЯ СПІЛЬНОЇ РОБОТИ БЛИЗЬКИХ ОСІБ: ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ

Прозорість і неупередженість у державному управлінні є ключовими принципами державної служби. Щоб запобігти конфлікту інтересів і зловживанню службовим становищем, законодавство встановлює **обмеження спільної роботи близьких осіб** у державних органах та органах місцевого самоврядування.

Згідно з ч. 1 ст. 27 Закону України «Про запобігання корупції» (далі - Закон) публічні службовці не можуть:

- мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб;
- бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам.

Пряме підпорядкування – це відносини прямої організаційної або правової залежності, коли підлегла особа безпосередньо залежить від керівника в організаційному чи правовому аспекті, зокрема в прийнятті на роботу чи звільненні, наданні доручень і контролі їх виконання, призначенні премій, дисциплінарних стягнень тощо.

Перелік осіб, які згідно з законодавством, вважаються близькими, досить широкий:

- **члени сім'ї**: чоловік, дружина, а також за певних умов - діти, батьки;
- **родичі до другого ступеня спорідненості**: рідні та двоюрідні брати і сестри, дідуся, бабусі, онуки;
- **родичі за шлюбом**: тесть, теща, свекор, свекруха, зять, невістка;
- **особи під опікою**: усиновлювачі, опікуни, підопічні.

Важливо! Претенденти на посади публічних службовців зобов'язані повідомити про близьких родичів, що вже працюють у цій установі або органі. Таке повідомлення здійснюється стосовно всіх близьких осіб, які працюють в органі, незалежно від того, яку посаду вони обіймають, та чи призведе таке призначення до утворення відносин прямого підпорядкування між близькими особами. Це стосується не лише **органу, в який працевлаштовується особа**, а й установ **вищого або нижчого рівня**, якщо вони можуть впливати на кадрові рішення.

Проте, законодавство передбачає й винятки з обмеження щодо спільної роботи близьких осіб. Обмеження не поширюються на:

- народних засідателів і присяжних;
- близьких осіб, які прямо підпорядковані один одному у зв'язку з набуттям одним з них статусу виборної особи;
- осіб, які працюють у сільських населених пунктах (крім тих, що є районними центрами), а також гірських населених пунктах.

Однак, слід пам'ятати, що на цю категорію осіб поширюються вимоги щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Це означає, що коли між близькими особами існує пряме підпорядкування, у особи, яка є керівником, існує потенційний конфлікт інтересів. У такому випадку слід вживати заходів для врегулювання конфлікту інтересів.

Порядок і строки дій у разі виникнення обставин прямого підпорядкування між близькими особами:

У разі виникнення обставин, що порушують вимоги щодо прямого підпорядкування, відповідні особи, близькі їм особи вживають заходів щодо усунення таких обставин у 15-денний строк. Якщо в зазначений термін ці обставини не були усунуті, відповідні особи або близькі їм особи протягом одного місяця з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування. У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.